

Kur'ân-ı Kerim'de kavli-leyyin emri

Kur'ân'da, hakikatleri ilân ederken hitabete dikkat edilmesi gerektiğine dair âyetler bulunmakla birlikte, kulun günlük yaşantısında farklı makamlarla kurduğu diyaloglarda da güzel, uygun, doğru sözlü olmaya önem vermesi gerektiğine dikkat çekilmektedir.

Zira Kur'ân-ı Kerim'de sözlerin müsbet olması hususiyeti âyetlerde yer alan şu sıfatlarla da vurgulanmaktadır: Kavli- hasen (güzel söz), kavli- ma'ruf (uygun ve olumlu söz), kavli- adl (dengeli söz), kavli- sedid (sağlam ve doğru söz), kavli- tayyib (hoş söz), kavli- leyyin (yumuşak ve faydalı söz), kavli- kerim (saygılı söz), kavli- belîğ (açık söz) ve kavli- meysur (kolaylaştırıcı söz).

Cenâb-ı Hak, Kur'ân-ı Kerim'de "Kullarıma söyle: (İnsanlara karşı) en güzel sözü söylesinler. Çünkü şeytan aralarını bozar. Zira şeytan, insanın apaçık bir düşmanıdır." (İsra: 53) buyurarak kullarına güzel söz söylemeyi emretmiştir. Ve Ankebut Sûresinin 46. âyetindeki "Kitap ehli ile en güzel şekilde mücadele" beyanıyla kul, tebliğ makamında güzel ve yumuşak sözler söylemekle emrolunmaktadır. Çünkü kötü sözler ve çirkin ifadeler, muhatabın cephe almasına, aşırı gitmesine ve haddi aşmasına neden olmaktadır. Binaenaleyh, tebliğ makamında kavli- leyyinin tesiri çok büyüktür. Keza Hz. Musa'ya (as), kibri çok yüksek olan Firavunu yumuşak sözlerle imana çağırması emredilmiştir: "Sen ve kardeşin, âyetlerimi götürün, Bana imana çağırmakta gevşeklik etmeyin. Firavuna gidin, çünkü o azdı. Ona yumuşak söz söyleyin, belki öğüt alır veya korkar. Dediler ki: 'Ya Rabbenâ (Ey Rabbimiz), onun bize taşkınlık etmesinden yahut iyice azmasından korkuyoruz.' 'Korkmayın' dedi, 'Ben sizinle beraberim, iştir ve görürüm.'" (Taha Sûresi: 43-46) Bunun yanı sıra inanmayanlara karşı nasıl davranılması gerektiği, Nahl Sûresinin 125. âyetinde en latif suretiyle tarif edilmektedir: "(Ey Resulüm!) Rabbinin yoluna hikmetle ve güzel öğütle çağır! Ve onlarla en güzel şekilde mücadele et. Şüphesiz Rabbin kendi yolundan sapanları en iyi bilendir ve O, hidayete kavuşanları da en iyi bilendir."

Ayrıca Kur'ân'da yumuşak sözün ve tavrın tesirine de dikkat çekilmiştir: "Allah'ın rahmeti sebebiyledir ki, sen onlara yumuşak davrandın. Eğer kaba, katı yürekli olsaydın, çevrenden dağılır, giderlerdi. Öyleyse onların kusurlarından geç, onlar için mağfiret dile. İşler hakkında onlara danış, karar verince de artık Allah'a dayan; çünkü Allah kendine dayanıp güvenenleri sever" (Âl-i İmran Sûresi: 159).

Bununla beraber Cenâb-ı Hak, münafıklara da güzel sözle hitap edilmesini emretmiştir: "Allah onların kalplerinde olanı biliyor. Onlara aldırma, onlara öğüt ver ve onların içlerine tesir edecek güzel söz söyle." (Nisa: 63)

Hususen helâket ve felâket asrının insanı olarak, maalesef ekseriyette görülen zamanın hastalığı narsisizm, kişilik bozukluğunun getirilerinin izharıyla nasihatı kabullenmeme, kendi haricindekilere değer vermeme gibi empati yoksunlukları bulunduğundan, tebliğ eden zat iman hakikatleriyle hitap makamında iken konuştuğu ifadelerle ehemmiyet vermeli, yumuşak ve güzel sözlerle muhatabı dikkate almalıdır. Zira tebliğ misyonu bunu gerektirir. Kavl-i leyin düsturu esas alındığında ise akıl, ruh, kalp, hafi, ahfa gibi latifelere bu tatlı kelâmlar, tiryak nev'inden sunulur ki; böylece iman, marifetullah, muhabbetullah tilsımı inkişaf etmeye yol bulur.

Kaynakça: Prof. Dr. Muhammed Çelik, Kur'ân'ın İknâ Husûsiyeti, Işık Yayınları.

Şeyma TÜRKAN